

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací oblast : Člověk a příroda

Vyučovací předmět: Zeměpis

Ročník : 9.

Vyučující: Mgr. Sylva Zemánková

Anotace:

Zpracována prezentace v powerpointu. Téma: „**Pedosféra**“. Doplněno zajímavostmi, úkoly a otázkami k zopakování učiva.

Jazyk:

Čeština

Očekávaný výstup:

Žáci se seznámí se složením pedosféry naší země.

Zhotovení DUMu: Prosinec/2011

Pedosféra

Opakování

1. Které látky jsou obsaženy v atmosféře?
2. Co je atmosféra?
3. Jaké jsou vrstvy atmosféry?
4. K čemu slouží ozonoféra?
5. Jak vzniká minerální voda?
6. Co je příčinou pohybu litosférických desek?
7. Co je litosféra?
8. Jak vzniká skleníkový efekt?
9. Co je hydrosféra?
10. Jaký je poměr slané a sladké vody na Zemi?

PEDOSFÉRA

půdní obal Země

➤ vzniká přeměnou svrchní části zemské kůry
(+ působení vody, vzduchu, slunečního záření,
organismů)

Planetární členění pedosféry

1. Arktické půdy a půdy tunder

- v létě rozmrazí jen do hloubky 1 metru. Pod nimi je nepropustná trvale zmrzlá vrstva (permafrost)

2. Podzoly a podzolové půdy

- jsou rozšířeny v tajze (Rusko, Kanada)
- vznikají **podzolizací** – chemický rozklad horninových nerostů vlivem organických kyselin. Rozložené látky se z horních poloh přesunou spolu s vodou do spodních poloh, kde se hromadí.

Zapište do sešitu

3. Hnědé lesní půdy

- Jsou nejrozšířenější ve střední Evropě
- Matečnou horninou je pískovec, žula, andezit
- Vznikají **brunifikací** – chemické zvětrávání nerostů, při němž vzniká jílo bohatý na křemík (Si) a současně se uvolňuje železo, které zabarvuje půdu do hněda.

4. Hnědozemě

- Vyvinuly se v nížinách a kotlinách do 450 m n.m. na spraších
- Vznikají **ilimerizací** – přesun nerozložených jírovitých částic a železa s prosakující vodou do nižších vrstev, kde se hromadí. Horizont B je rezavě hnědý

Zapište do sešitu

5. Černozemě

- Jsou to půdy travnatých stepí a lesostepí
- Vznikly na spraších černozemním procesem, který se vyznačuje hromaděním jakostního humusu z kořenů stepních trav a bylin
- Jsou to nejúrodnější půdy

6. Žlutozemě a červenozemě

- Vznikají v tropech a subtropích intenzivním zvětráváním matečných hornin. Vyznačují se žlutým až červeným zbarvením (sloučeniny Fe a Al)

Zapište do sešitu

Výškové členění pedosféry

- Na svazích nížinných pahorkatin se nacházejí černozemě lemované hnědozeměmi
- Ve vyšších nadmořských výškách převládají hnědé lesní půdy
- V hornatinách podzoly

Zapište do sešitu

Opakování

1. Vysvětlete co znamená pojem eroze?
2. Jak se může erozi zabránit?
3. Jak k erozi přispívá člověk?
4. Vysvětli pojem desertifikace?
5. Čím je způsobeno?
6. Jaké známe typy půdy?
7. Co je to půdní zvětrávání?
8. Jak vzniká humus?
9. Které půdy jsou nejúrodnější a proč?

Zdroje:

Mirvald S., Štulc M., *Společenské a hospodářské složky krajiny*, Praha: Fortuna 2001.